

ratis, & contra legem ordinariam præmiandi Iustos. Ad id, quod additur, nego consequentiam, quia Richardus solum voluit, quod Deus indiderit Mariæ tempore convenienti totam gratiam, quam antequam illud tempus adveniret, conspexit illam merituram, non autem quod anticipate indidit.

Sed contra: mysteria gratiæ, quæ Deus operatus est in Maria, non sunt metienda legibus ordinariis: ergo licet concedi præmitum anticipate, sit contra legem ordinariam præmianti alios Iustos, tamen præmium fuit Mariæ anticipate collatum. Distinguo antecedens: non sunt metienda legibus ordinariis, si privilegiū, quod intenditur concedi Mariæ contra legem ordinariam, possit ea servata illi concedi modo convenientiori, & probabiliori, nego; si non possit, & aliunde nullum sequatur absurdum theologicum, concetto. Etenim si lex ordinaria servari potest, quin negetur quoad substantiam aliquod privilegium Mariæ, ea lex servanda est: inde cum nos concedamus Mariæ gratiam simpliciter infinitam in instanti mortis, illi quoad substantiam concedimus privilegium infinitæ gratiæ, & ideo dicimus, servi in ea debere legem ordinariam præmiandi Iustos.

SECTIO QUARTA.

De meritis Virginis; an per ea meruerit primam gratiam, & Maternitatem Dei?

Præmitto primo: quod quæstio non procedit de prima gratia auxiliante, seu de primis gratiæ auxilijs, quibus Maria excita-
ta fuit, & vocata in primo suæ Conceptionis instanti ad bene, & honeste operandum: hæc enim auxilia, cum sint principium requisitum, & antecedens omne meritum, nequeunt de potentia ordinaria sub meritum cadere. Solum ex-
ego instituitur disputatio de prima gratia sanctifi-
cante, quam Virgo in sua Conceptione accepit,
& de qua Sectione antecedenti conclusione pri-
ma loqui sumus: & rogamus, an Maria in
priori naturæ illius primi instantis elicuerit ex
gratiæ auxilio aliquem, vel aliquos virtutum
actus, quibus se congrue disposuerit ad tantam
gratiam pro posteriori habendam?

Præmitto secundo: quod in eodem instanti reali possunt dari meritum, & præmium, nam ut meritum præmium causet, sufficit prioritas naturæ, ut patet in causis etiam physicis. Ter-
tio, quod id, quod est debitum alicui titulo
naturalis connexionis, potest illi dari in præ-
mium, si Deus miraculose impedit eam con-
nectionem, & decernat non dare illud, nisi ti-
tulo

tulo meriti ; quod patet in gloria corporis Xpti debita ipsi , sed data ex meritis ob eam rationē . Quarto , quod Maria potest considerari merens Maternitatem , vel proximē ; si illam in se immediate mereatur ; vel remotē solum , si tantum mereatur dispositionem requisitam ad Maternitatem , nimurum tantam gratiæ plenitudinem . Nunc sit .

Prima conclusio cum P. Rod. hic q.4. sect.4. §. 3. & Recentioribus : Maria meruit de congruo totam plenitudinem gratiæ primi instantis Conceptionis ; item que confirmationem in ea , extinctionem fomitis , immunitatem ab originali , & reliqua privilegia potentia cadere sub merito . Probatur conclusio : si Maria in primo suæ Conceptionis instanti potuit se congrue disponere dispositione supernaturali ad tantam gratiam , potuit eam de congruo merere , nam omnis dispositio supernaturalis congrua est merito de congruo ; sed potuit ita se disponere : ergo meruit de congruo , &c. Probatur minor ; si Maria in eo instanti habuit usum perfectum rationis , & auxilia gratiæ efficacissima , quibus posset elicere actus intensissimos virtutum , potuit se congrue disponere dispositione supernaturali ; atqui habuit usum perfectum rationis à primo instanti , uti sentit s. Bernard. Senens. Serm. 51. & P. Suar. disp. 4. sect. 8. & alij , habuitque auxilia gratiæ efficacissima , quod videtur non posse

posse dubitari : ergo potuit ita se disponere .

Tum sic : atqui , si potuit ita se disponere , & mereri de congruo tantam gratiam , dicendum est meruisse ; & quia glorioius est Maria habere gratiam ex meritis , quam sine illis ; & quia Deus nulli habenti rationis usum confert primam gratiam , sine propria libera dispositio- ne : ergo Maria meruit de congruo tantam gra- tiam . Ulterius à paritate : quia iuxta plures Theologos cum D. Thom. Patribus Suares , Vasq. & alijs , Angeli meruerunt de congruo primam gratiam , qua Sanctificati fuerunt in primo suæ creationis instanti ; sed quod fuit concessum An- gelis , non est negandum Angelorum Reginæ : ergo . Dixi meruisse de congruo , quia cum ante primam gratiam sanctificantem nullum detur meritum condignum , de condigno meriri non potuit primam gratiam .

Secunda conclusio cum ferè omnibus Theo- logis : Maria non meruit proxime de condigno , imo nec mereri potuit , Maternitatem Dei ra- dicalem spiritualem , aut actualem ; meruit ta- men de congruo . Probatur prima conclusionis pars de Maternitate radicali spirituali (de cor- porea enim non est quæstio , nam ea infusa fuit corpori Virginis pro priori rationis ante infu- sionem animæ) Si Maria potuisset mereri de condigno qualitatem spiritualem , quæ est Ma- ternitas radicalis , meruisse illam in primo ins- tant i ,

tanti, vel per opera dignificata ab ipsa qualitate, vel a gratia habituali; sed non primum, quia in priori naturae meriti non intelligitur ea qualitas, & alias principium requisitum meriti caderet sub meritum; neque secundum, quia gratia habitualis est inferioris ordinis respectu illius qualitatis, indeque opera ut dignificata a gratia nequeunt esse illi qualitati aequalia: ergo Maria non potuit mereri de condigno Maternitatem radicalem.

Probatur nunc eadem prima pars de Maternitate actuali: quia haec est relatio praedicamentalis, & in abstracto sumpta consistit in actione generativa hominis Dei; in concreto vero dicit essentialiter terminum, nimirum Dei Filium; atqui nulla opera Virginis potuerunt esse aequalia illi relationi, neque sumptu in concreto, neque in abstracto: ergo ne meritoria de condigno. Probatur minor: si possent esse aequalia illi relationi in abstracto, & in concreto, possent esse aequalia actioni essentialiter connexa cum existentia hominis Dei, & aequalia ipsi Dei Filio; sed vtrumque repugnat, primum, quia aliqui aretur in pura creatura meritum condignum incarnationis, secundum autem ut ex se patet: ergo nulla, &c. Probatur minoris inclusa probatio quadam primum. Qui condigne meretur aliquid essentialiter connexu cum alio, meretur illud aliud, quia talis connexionem adhuc divini-

E
HEN

divinitus impediti nequit; sed actio generativa hominis Dei est essentialiter connexa cum existentia hominis Dei, seu cum incarnatione: ergo daretur in pura creatura meritum condignum incarnationis, quod implicat.

Probatur iam secunda pars conclusionis: Patres asserunt, Mariam meruisse Maternitatem Dei; sed non de condigno, ut probatum manet: ergo de congruo, cum non detur meritum medians inter congruum, & condignum Probatur maior: nam D. Hieronim. tom. I. Epist. 221 ait. Propone tibi Mariam, quae tanto extitit puritatis, ut Mater Domini esse mereretur. S. Aug. de nat. & grat. cap. 36. inquit, concipere meruit, & parere: S. Greg. in I. Reg. cap. 1. sic loquitur, meritorum verticem usque ad solium divinitatis erexit; & alij Patres similiter, praecepit quae Bernard. Senen. qui serm. 3 i. ait. Mariam eo altius, quo Angelo nuntianti consensit plus meruisse, quam omnes Angelos, & homines per omnes suos altius, quod iuxta Exim. D. intelligitur de merito Maternitatis: ergo eam iuxta Patres meruit.

Tertia conclusio cum eodem Eximio Rod. & alijs: Maria meruit Maternitatem Dei remote partim de congruo, & partim de condigno. Probatur conclusio: Mereri remote partim de congruo, & partim de condigno Maternitatem Dei, est ita mereri dispositionem ad eam requisitam; sed Maria meruit de congruo primam

236.

Dissertatio III.

primam gratiam sanctificantem iuxta primam conclusionem, & de condigno augmentum gratia, quod habuit usque ad incarnationem, ut patet; & ea tota incomprehensibilis gratia est requisita dispositio ad Maternitatem: ergo meruit Maternitatem, &c. Atque ex hac conclusione facile responderetur ad plures Patrum auctoritates dicentes, Mariam ita se disposuisse, ut esset digna Dei Mater: intelligendo scilicet *ly digna* de merito condigno remote, non proxime. Vide eos Patres apud Suar. & Rodes supra.

Nunc contra primam conclusionem argues primo: Maternitati Dei fuit debita gratia sanctificans: ergo Maria non meruit illam adhuc de congruo, sicut, & Xptus. Ulterius: opera procedentia à gratia habituali sunt perfectiora operibus ab ea non procedentibus: ergo gloriosius fuit Virgini nullam operationem exercere independenter à gratia habituali; sed si se congrue dispositus ad gratiam, exercuit operationem dependentem ab auxilio extrinseco, & non à gratia, & habitu: ergo non ita se dispositus. Ad argumentum, distinguo antecedens: fuit debita titulo naturalis connexionis, nego, titulo decentiae, & congruitatis, concedo; indeque data ex meritis, Xpto vero non ita, quia illi titulus naturalis connexionis non impedit debita erat.

Ad id, quod additur, distinguo antecedens:

ms. unq.

sunt

Sectio III.

237.

sunt perfectiora ceteris paribus, & quoad se, concedo, ceteris disparibus, & respectu aliquius effectus particularis, nego. Etenim opera dignificata à gratia habituali ex se sunt perfectiora, quam opera ab ea non dignificata, quia illa sunt meritoria de condigno, secus hanc; atamen cum opera præcedentia gratia ab ea non possint dignificari, & cum aliunde melius sit habere aliquid ex aliquo merito, quam pure gratis, laudabilius fuit Virgini se dilponere ad primam iustificationem, quam eam absque dispositione adipisci; nam hic particularis effectus tribuit perfectionem specialem operibus à gratia sanctificante non procedentibus.

Argues secundo contra secundam. Antequā daretur Maternitas actualis, iam dabatur Maternitas radicalis, quæ est forma sanctificans: ergo significabat opera Virginis; sed ea operæ erant æqualia Maternitati actuali, nam significabantur à gratia simpliciter infinita, & ordinis hypostatici: ergo Maria meruit Maternitatem actualem de condigno. Præmitto ad solutionem, quod iuxta dicta in probatione conclusionis, nulla opera Virginis etiam propter dignificata à Maternitate radicali simpliciter insinata, poterant esse æqualia Maternitati actuali, alioqui essent æqualia Filio Dei, & meritoria de condigno incarnationis, quod repugnat; imo opera dignificata à Maternitate radicali non possunt

238M

possunt pro alijs instantibus, seu quoad conservationem, esse merita illius de condigno, quia semper verificaretur meritum condignum incarnationis propter connexionem Maternitatis radicalis cum actione generativa hominis Dei. Inde nego minorem subsumptam.

Sed contra: Connexio Maternitatis radicalis cum actione generativa hominis Dei fuit naturalis: ergo potuit impediri à Deo; sed eo ipso absque merito condigno incarnationis potuit Maria mereri de condigno Maternitatem radicalem saltem quoad conservationem: ergo ita meruit. Distinguo primum consequens, potuit impediri à Deo quoad suum effectum, seu impedita Maternitate actuali, concedo, aliter, nego. Etenim si Maria quoad conservationem mereretur Maternitatem radicalem, hæc maneret; & cum connexio illius quoad se cum actione generativa, sit ipsa Maternitas radicalis; inde solum impeditetur eius effectus, qui est Maternitas actualis; hac autem impedita, superflua esset radicalis, indeque manere non poterit, ac per consequens nec terminare miritum de condigno, ut conservetur.

Argues tertio: potuit Deus ordinare opera Virginis ad præmium Maternitatis ex pacto, & promissione facta Virgini de tali præmio sub conditione talium operum; atqui tunc ea opera essent meritoria de condigno Maternitatis ergo

Maria

HEN

Maria potuit ita eam mereri. Nego minorem nam ad meritum de condigno essentialiter requiritur æqualitas cum præmio; non ergo ea sufficit ordinatio, & promissio: licet enim divina ordinatio requiratur ad condignitatem in actu secundo, & tamquam ultimum illius complementum; tamen condignitas in actu primo, & essentialiter, solum constituitur per æqualitatem saltem in virtute cum præmio, qua deficiente, necessario deficit condignitas. Verum de hoc tractatu de merito.

SECTIO QUINTA.

Aliqua pro quaestione secutura præmissuntur.

Prämitto primo: de fide tenendum esse, Dei genitricem non fuisse causam primam, principalem, & per se gratia iustificantis, & nostræ salutis, vti apud S. Epiph. heres 78. & 79. aliqui asseruerunt Hæretici. Et ratio est, quia causa prima omnis effectus est solus Deus, nec aliqua creatura virtutem habet ex se conferendi gratiam, & gloriam; nam iuxta Psalm. 32. hoc est solius Dei proprium, ibi enim dicitur, gratiam, & gloriam dabit Dominus, & Epist. Cath. B. Iacobi; cap. I. omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum. Certum etiam est, Beata Virginem non fuisse causam instrumenta-

P

lem

Item gratiae: Etenim talis non fuit ex se, nec ex vi elevationis ad gratiam producendam in hominibus; nisi fortasse in aliquibus, ut in Ioanne Baptista, quando ad Mariæ salutationem exultavit in utero; etenim aliqui Theologi illi voci Virginis gratiae priuatae in Baptista productionem tribuerunt.

Quod si arguis: Beata Virgo fuit causa instrumentalis productiva vnionis hypostaticæ: ergo, & gratiae in hominibus. Negatur consequentia, & ratio disparitatis est clara; quia qualitates supernaturales infusaæ Mariæ, solum fuerunt destinatae, ut instrumenta productiva vnionis hypostaticæ; non vero gratia in hominibus, ideoque ad huius productionem non debent extendi: deinde ex alia parte certum est, quod sola Xpi humanitas fuit instrumentum immediate Deo coniunctum ad gratiam in hominibus efficaciam, & Sacra menta sunt humanitatis Instrumenta ad producendam gratiam physice, vel moraliter. Inde solum potest inquiri, an B. Virgo fuerit causa moralis gratiae in hominibus, illam scilicet merendo de condigno? Pro qua questione.

Premitto secundo: quod in tantum aliquis Iustus dicetur alteri mereri gratiam in quantum dicatur illi mereri auxilia efficacia ad primo habendam, vel augendam gratiam. Erratio est, quia iuxta legem Dei ordinariam requiritur in

Adulto

Adulto recipiente gratiam prævia dispositio: Unde qui meretur alterius gratiam, illi meretur auxilia congrua, quibus se ad eam disponat, & præparet. Primito tertio, quod B. Virgo non potuit esse causa principalis primaria, & à Xpto independentis nostræ iustificationis, & salutis. Pater hoc ex Scriptura, nam Isaie 14. dicitur. Deus Iustus, & salvans, & non est præter me; item Osca 13. Ego Dominus tuus, & Salvator non est præter me; ac deinde Apostoli inquit, unus mediator Dei, & hominum homo Christus Iesus, qui dedit semet redemtionem pro nobis: ergo vhica causa primaria meritaria nostræ iustificationis, & salutis est Christus; ac per consequens B. Virgo non potuit, &c.

Patet etiam ratione efficaci, quia si Maria redemit genus humantum, & condigne pro mortali satisfecit, ut sequenti sectione defendemus, hoc fuit per sua merita, ut dignificata simpliciter infinite à gratia Maternitatis; atqui Maternitas tam radicalis, quam actualis nequit intelligi sine dependencia à Xpto: ergo si Maria fuit Redemptrix, & Mediatrix, fuit minus principalis, & secundaria; dependens que à Xpto, & eius meritis. Minor de Maternitate radicali est evidens, nam hæc est qualitas supernaturalis contexta, & determinata ad productionem hominis Dei: Ergo dicit necessariam dependentiam ab homine Deo, seu Christo. De Maternitate vero actuali minor est evidentior, nam illa

stat in relatione prædicamentali, quæ in abstrac-
to dicit connexive essentialiter, & in concreto
constitutive terminum; sed terminus est Xptus:
ergo ab eo dependet essentialiter.

Præmitto quarto: Quod opera meritoria
Beatae Virginis fuerunt valoris infiniti: Et pro-
batur, nam opera dignificata à forma sanctifi-
cante simpliciter infinitæ dignitatis, omnium
possibilium maxima, & ordinis hypostatici di-
vini, ne queunt non esse infiniti valoris, ut pa-
ret in meritis Xpti à gratia vniōnis dignificatis;
at qui opera meritoria B. Virginis fuerunt digni-
ficata à Maternitate Dei, quæ est forma sancti-
ficans seorsim à gratia habituali, omnium ma-
xima possibilis, & simpliciter infinita dignitas,
ordinis que divini hypostatici: Ergo fuerunt in-
finiti valoris. Ideo enim Dominica 5. post Trin. S.
Antonius Paduanus aiebat, quod, *meritum Vir-
ginis summum tenet locum sine, & principio carens.*

Pater etiam præmissum alia ratione efficacis-
simus: Nam ideo non possent opera Virginis esse
infiniti valoris, quia valor infinitus illis repug-
naret; sed non repugnat: ergo sunt. Probatur
minor: Maria habuit actum meritorium, valo-
ris infiniti: ergo Mariæ operibus non repugnat
valor infinitus. Probatur antecedens: actus, quo
Virgo libere consensit Angelo nuntianti incar-
nationem fuit valoris infiniti; nam ille actus fuit
causa cooperans libere, & laudabiliter ad effec-
tum

tum infinitum, scilicet ad producendum Deum
hominem; & actus, qui libere facit opus sim-
pliciter infinitum, nequit non esse infiniti valo-
ris: ergo Maria habuit, &c. Probatur antece-
dents inclusa probatio, nam illi Virginis assen-
sui tribuunt Patres incarnationem, ita ut ex vi
presentis decreti Deus carnem non assumeret,
nisi Maria præstaret assensum: etenim August.
serm. 21. de temp. inquit. *singulari tuo assensu mun-
do succurristi perditu;* & Berm. homil. 4. sup. Mis-
sus est, ait Mariæ, *statim liberabimus, si consen-
sis:* Ergo ille actus fuit, &c.

Quod si arguas primo: Merita B. Virginis
sunt infiniti valoris: ergo sunt æqualia meriti
Xpti. Negatur consequentia, & est ratio, quia
vnum infinitum potest esse maius alio ratione
formæ perfectioris: unde licet merita Virginis
sint infiniti valoris, superantur tamen à Xpti
meritis; hæc enim abs dubio perfectiora sunt,
ab vniōne hypostatica, quæ est sanctitas simpli-
citer infinita, altioris que ordinis, quam Ma-
ternitas, quoniam hæc est sanctitas puræ Crea-
turæ, illa vero hominis Dei.

Si arguas secundo: meritis valoris infiniti
debet correspondere infinitum præmium: ergo,
& meritis Beatae Virginis visio beatifica infinita;
sed hoc est absurdum: primo, quia sic visio
Virginis esset æqualis visioni humanitatis Xpti:
secun-

secundo, quia Virgo videret infinitas cr̄eaturas, in Verbo, ac proinde Deum comprehendenderet: ergo. Omisso antecedenti, quia ad eius veritatem debet supponi, ea merita acceptari ad infinitum pr̄mium, cum tamen possint non acceptari, & etiam possibilem esse visionem infinite intensam, quod plures negant; distinguo consequens, infinita infinitudine proportionata Maternitati, & meritis, concedo, ultra proportionata, nego: Etenim licet lumen gloriae, & visio beatifica B. Virginis sit infinita, tamen h̄c infinitudo erit cum proportione ad puram creaturam.

Hinc negatur minor subsumpta, & primum absurdum, nam quamvis Bēatae Virginis visio infinita sit, numquam tamen accedit ad infinitum visionis humanitatis Xpti: provenientēs à perfectiore radice, nimurum vniōne hypostatica, & gratia hominis Dei: Ad secundum absurdum concedo, B. Virginem in Verbo videre infinitas creature; inde tamen non sequitur, Deum comprehendere comprehensione strictissima repugnante creature, nam h̄c debet esse cognitione adæquata obiecto, hoc est: ut cognitione sit strictissima comprehensione, requiritur, quod sit tam perfecta in ratione cognitoris, quam est obiectum in ratione enis: unde sola divina cognitione potest Deum hoc modo comprehendere. His positis sit iam,

SPECTIO SEXTA.
Virum Beatae Virgo meruerit hominibus gratiam de condigno, satisficerit ad equalitatem pro mortali. & redemerit gēnus humanum?

Prima conclusio: Beata Virgo meruit hominibus de condigno gratiam iustificantem cum remissione peccatorum. Hęc conclusio probanda est auctoritatibus, quibus plures Auctores, quos sequitur P. Rip. de ente supernat. tom. 2. disp. 96. sect. 2. num. 18. & seq. probant posse hominem Iustum alteri etiā Peccatori mereri de condigno gratiam cum remissione peccati. Probatur ergo primo conclusio auctoritate Patrum, nam S. Aug. tract. 8. in Ioan. dicit. Quod aliud est baptizare per ministerium, aliud baptizare per potestatem; quia primum est baptizare, & conferre alijs gratiam nomine, & causalitate morali meritorum Xpti, vt de facto accidit: secundum vero, nomine, & merito proprio; ideoque Xptus baptizat per potestatem, Ministri autem eius per ministerium.

Prosequitur que Aug. inquiens. Potuit Iesus Xptus, si vellet, dare potestatem alicui servo suo, ut daret baptismum tamquam vice sua; & transferret à se baptizandi potestatem, & eam constitueret in servo. & tantam vim daret baptismū translato in servum, quamam vim haberet baptismus datum a Domino.